

Роман «Айвенго» у запитаннях та відповідях

«Айвенго», Розділ 1, Запитання та відповіді до теми

1. Де і коли відбуваються події роману? (*У мальовничій окрузі Англії, що її зрошує річка Дон, у лісі, кінець правління Ричарда I, коли піддані чекали його повернення з полону.*)
2. Що означає слово Айвенго? (*Слово походить від назви місцевості, про яку згадується в старовинній баладі.*)
3. Яким було становище народу? (*Подвійна тиранія: потерпали від завойовників норманів, і від своїх феодалів.*)
4. Яка мова переважала? (*При дворі й у замках найзначніших магнатів уживалася франко-норманська мова, цією ж мовою провадилося все судочинство.. А селяни і челядь говорили англосаксонською.*)
5. Як сформувалася англійська мова? (*З мішаної говірки мови переможців (норманів – французька) і мови переможених – англосаксів.*)
6. Спробуємо скласти панораму середньовічної Англії:
 - (1) *сваволя гнобителів – вельмож, вельможі зневажали Державну раду Англії, дбали про укріплення своїх замків, усі барони намагалися збити собі таке військо, щоб стати могутньою постаттю;*
 - (2) *завоювання Англії норманським герцогом Вільгельмом — ще тяжча тиранія вельмож та страждання нижчих верств;*
 - (3) *вся влада в руках норманських баронів, а вся порода саксонських вельмож позбавлена права на спадщину;*
 - (4) *усі королі норманської крові віддавали явну перевагу одноплеменим;*
 - (5) *уживали тільки франко-норманської мови, французька мова була мовою почестей, лицарства і правосуддя. Отже, ми побачили дві сили, що протиставлені одна одній – це сакси (корінне населення Англії) і нормани (загарбники).*
7. Що є безумовним доказом пригнічення корінного населення, обмеження їхньої самостійності? (*У них відібрано рідну мову.*)
8. Які дві постаті ми зустрічаємо у лісі? (*Двох рабів Седрика Сакса – Гурта і Вамбу.*)
9. Звідки ми дізналися, що це раби? (*Наглухо запаяне на шиї бронзове кільце, схоже на собачий нашийник, з написом: «Гурт, природжений раб Седрика з Ротервуда».*)
10. Ким був Гурт у Седрика, його робота. (*Свинопас.*)
11. Зачитайте портрет Гурта. (*Сторінка 85, 4 абзац: «Старший із двох мав похмуре, аж люте обличчя. Одежа на ньому була...»*).
12. Ким був другий раб? (*Блазень.*)
13. Зачитайте портрет Вамби. (*Сторінка 85, останній абзац: «...чоловік років на 10 молодший, в одязі такого самого крою...». Нашийник срібний.*)
14. Якою мовою розмовляли раби? (*По-англосаксонському, як і всі нижчі верстви населення.*)
15. Чим відрізнялися раби? (*Гурт — старший, похмурий, пригнічений, а Вамба – молодший, непосидючий, рухливий, цілковито вдоволений своїм становищем.*)
16. Про що розмовляли раби? (*Що слово «свиня» — саксонське слово, а «свинина» — норманське. Поки доглядає саксонський раб, то має саксонське ім'я, а як їдять вельможі свинину – то вже й стає норманкою, бо везуть її до замків.*)
17. Якою мовою говорили воїни – нормани та челядь великих феодальних магнатів? (*Французькою.*)
18. Що ми можемо сказати про «нижчий люд»? (*У раба Гурта – бронзовий нашийник, у Вамби – срібний нашийник, блазнів та домашніх клоунів багаті люди тримали у себе вдома для забави, щоб якось згайнувати час. А ось думка рабів: «Нам залишилося лише повітря,*

щоб дихати, втім, і його не відібрали лише тому, що інакше ми не виконали б роботу, навалену на наші плечі» — це вже протест пригнічення.)

19. Знайдіть в описі зовнішності Гурта натяк на протест. (Ст. 86, 2 абзац: «... коли б у почервонілих очах не зблискував інколи вогонь, який засвідчував, що під виразом хмурної покори таїться свідомість кривди й воля до опору.»)

20. Головна тема твору. (Зображення боротьби англосаксів з норманами і усобиць норманів (принц Джон і король Ричард) у XII столітті.)

21. Які ще теми розкриває автор у творі? (Тема лицарства. Тема кохання. Закохана пара – Айвенго і леді Ровена, чия доля залежить від ходу історії.)

22. Конфлікт роману. (Між двома ворогуючими таборами: норманами, які завоювали Англію в кінці XI ст. та англосаксами, які володіли нею вже кілька століть, витіснивши, у свою чергу, племена бритів.)

«Айвенго», Розділ III, Запитання та відповіді до розділу

23. Що свідчить про те, що Седрік був багатим вельможею? (Опис приміщення: величезна зала, довгий дубовий стіл, застелений дорогою червоною скатеркою, другий стіл довший і нижчий для челяді, столи утворювали літеру Т. Вздовж головного столу стояли масивні стільці та крісла з різьбленого дуба.)

24. Скільки років було Седріку? (Під 60).

25. Прочитайте портрет Седріка. (Сторінка 87, 3 абзац: «Так, із Седрікового обличчя видно було, що він чоловік прямої, але запальної й нетерплячої вдачі. Зріст він мав не вищий від середнього...», сині очі, русяве волосся, у якому ледь видніла сивина.)

26. На які риси характеру Седріка звертає нашу увагу автор? (Прямий, запальний, щирий, добродушний, що часто сполучається з запальністю й гнівливістю. В очах – гордість і ревнивість.)

27. Чим вирізняється його одяг? (Сторінка 87, 4 абзац: «Комір і рукава його зеленого каптана мали облямівку з сірого хутра... із шкурок вивірки...». Золоті обручки, круг шії теж золота оздоба, пояс у самоцвітах... — звичайне вихідне вбрання багатого землевласника.)

28. Що ще привертає увагу в описі одягу? (З пояса звисав меч, біля крісла поставив списа.)

29. Про що сповістив ріг? (Що прибули гості, чи, як говорить Седрік, «розбійницький наїзд».)

30. Про що повідомив один із охоронців? (Що пріор (настоятель монастиря) Еймер та чесний лицар Бріан де Буагільбер, командир храмовників, просять гостинності й притулку на ніч.)

31. Куди вони їдуть? (На турнір в Ашбі.)

32. Як поставився до гостей Седрік? (Не любив норманів, а гості обидва – нормани, проте мав дотримуватися гостинності, хоча і волів би, щоб вони їхали собі далі.)

33. Доведіть, що Седрік дотримується звичаїв гостинності? (Дбає про те, щоб перемінити одягу, камін розпалити, води помитись, і вина, і пива, наказує слугам подбати про них як слід.)

26. Чи можна сказати, що Седрік такий люб'язний господар, що ладен задля гостей поступитися своїми принципами? (Ні: сам їх не зустрічає, бо дав обітницю ніколи не

ступати більше трьох кроків від помістка, зустрічаючи тих, хто не має в своїх жилах крові саксонських королів.)

«Айвенго», Розділ IV, Запитання та відповіді до розділу

35. Отже, хто зібрався біля столу Седріка? *(Різноманітна компанія, бо з гостями зайшли їхні слуги, потім зайшла леді Ровена, а ще пізніше попросив дозволу на нічліг єврей Ісак.)*
36. Чому зібралася така різноманітна компанія? *(Бо наближалася негода, подорожні просилися на нічліг.)*
37. Як це характеризує Седріка? *(Що він гостинний, людяний.)*
38. Чи поважає господар свою гідність? *(Сторінка 89, 2 абзац: «Мені дуже шкода, що моя обітниця не дозволяє мені...». Не більше трьох кроків назустріч, «розмовлятиму моєю рідною мовою», ставлення до леді Ровени, захист дівчини від сторонніх невічливих поглядів, захист рідної мови.)*
39. Зачитайте портрет леді Ровени. *(Сторінка 89, останній абзац.)*
40. Хто ще просить гостинності у Седріка? *(Єврей Ісак з Йорку.)*
41. Чи поважає Седрік людську гідність інших так само як власну? Як поставилися до єврея? *(Міг наполягти на тому, щоб челядь поводитися з євреєм Ісаком привітніше, бо «ніхто не посунувся, щоб звільнити для нього місце за обіднім столом», ніхто не подбав про їжу для нього.)*
42. Чи з повагою гості ставляться до дому, в якому перебувають? Чи поводяться вони відповідно до свого звання? *(Ні, Бріан з притиском сказав, що завжди говорить лише французькою; пильно і зухвало розглядали леді Ровену, абат полюбляє випити; і Еймер, і Буагільбер висловили невдоволення присутністю єврея, хоча самі тут гості; Бріан де Буагільбер занадто розхвалює своїх рицарів, замовчуючи подвиги англійців.)*
43. Хто вносить деякі зміни (і які?) у розвиток подій під час вечері? *(Провідник гостей в одязі паломника. Він посадив нещасного Ісака на своє місце біля каміну і приніс йому їжу, а також втрутився у розмову про події в Палестині, розповів про англійських лицарів і від імені Айвенго, якого він ніби-то добре знає і скоро побачить, приймає виклик битися на турнірі.)*
44. Чим закінчилася випадкова зустріч паломника та єврея Ісака? *(Паломнику відвели місце в комірчині, де вже спав Ісак. Уранці паломник порадив єврею тікати з маєтку, сам супроводив його до міста.)*
45. Від кого захищав паломник єврея? *(Він випадково почув, як Буагільбер наказував своїм слугам схопити і пограбувати Ісака, коли той вийде з маєтку.)*
46. Як це характеризує паломника? *(Хоча нормани і сакси зневажали євреїв, Айвенго ставиться гуманно до Ісака. Знаючи, що старому загрожує небезпека, він пропонує йому втекти. Ісак – передусім людина, яка заслуговує на життя.)*
47. Як віддячив єврей паломнику? *(Направив його до свого родича, щоб той дав йому коня і лицарський обладунок для участі в турнірі.)*

«Айвенго», Розділ VII, Запитання та відповіді до розділу

1. Яким було становище англійського народу? *(Досить тяжке, зазнавали тяжкого гноблення.)*
2. Яка доля спіткала короля Річарда? *(Попає у полон до підступного й жорстокого герцога Австрійського, ніхто про нього нічого не знав.)*
3. Хто був смертельним ворогом короля Річарда? *(Філіпп Французький.)*
4. Хто керував країною? *(Принц Джон, який намагався захопити владу.)*
5. Про яку видатну подію згадується вже на початку роману? Якого найпишнішого видовища чекали всі, як убогі, так і багаті? *(Турніру в Ашбі. «Збройної забави» за участю найушавленіших лицарів у присутності самого принца Джона.)*

6. Хто кинув виклик до бою?(П'ятеро лицарів, старшиною і проводирем яких був Бріан де Буагільбер.)

7. Чи для всіх глядачів були однакові місця?(Ні, для принца – вища галерея посеред арени, де мали стинатися бійці, вона пишно оздоблена, крісло під балдахіном..., поза огорожею арени легкі галереї, завішані тканинами та застелені килимами, на яких лежали подушки для вельможних дам і кавалерів, нешироку смугу між цими галереями обладнали для йоменів (як партер у наших театрах), а ще вище по схилах – лави для простого люду, багато людей повміщувались на гіллі дубів довкола луку і на дзвіниці церкви.)

8. Хто такі йомени?(Вільний селянин, дрібний землевласник.)

9. Що таке партер?(Нижній поверх театрального залу з місцями для глядачів.)

10. Чи можна за цим описом скласти уявлення про середньовічне англійське суспільство?(Різні соціальні верстви населення, розмежування за політичними мотивами, фінансовим станом.)

«Айвенго», Розділ VIII, Запитання та відповіді до розділу

1. Які правила турніру? (1) П'ятеро лицарів – заводіїв викликають на бій усіх охочих. 2) Бажаючи лицар вибирає супротивника з цих п'яти і зброю: якщо торкається тупим кінцем списа до щита – б'ються «чемною зброєю» — на вістря списа надіте дерев'яне кружальце; якщо гострим вістря, то справжня бойова зброя. 3) Коли кожен з учасників 5 разів зламає списа, король має оголосити переможця першого дня турніру. 4) Другого дня загальний турнір, усі присутні лицарі поділяться на два загони, рівні числом, і битимуться, поки принц Джон дасть знак. Лицарські грища скінчаться. 5) Третього дня змагання лучників, цькування бугаїв та інші народні розваги.)

2. Який приз дістане переможець першого дня турніру?(Бойового коня незвичайної краси і честь обрати й проголосити Королеву кохання і краси, яка вручатиме приз наступного дня.)

3. Який приз дістане переможець турніру другого дня?(Обрана Королева кохання і краси увінчає того лицаря короною з тонкого золота, вирізаного у подібі лаврового вінка.)

4. Як билася перша п'ятірка лицарів?(Всі торкнулися тупим кінцем списа, мирні сутички.)

5. Хто заставив усіх здивуватися і скам'яніти від подиву?(Новий лицар Дездішадо, бо торкнувся вістря списа до щита Бріана де Буагільбера, викликаючи на смертний бій.)

6. Що було зображено на щиті цього лицаря?(Молодого дубка, вирваного з корінням, з іспанським словом «Дездішадо», що означає «Позбавлений спадщини».)

7. Зачитайте портрет Дездішадо? (Сторінка 94, останній абзац: «...Закутий у крицю новий шукач удачі мав зріст не дуже вищий від середнього, скорше струнку, ніж дебели статуру. ...»)

8. На чиєму боці була симпатія глядачів? (Лицаря, Позбавленого Спадщини, всім подобалися його відвага і бойове завзяття.)

9. Хто став переможцем першого дня турніру?(Лицар, Позбавлений Спадщини).

«Айвенго», Розділ IX – XI, Запитання та відповіді до розділу

1. Про що попросили розпорядники турніру переможця перед тим, як підвести до принца Джона, щоб одержати приз?(Щоб він зняв шолом.)

2. Як вчинив переможець?(Відмовився назвати своє ім'я і не зняв шолом.)

3. Чи отримав він нагороду?(Так, отримав бойового коня і право обрати Королеву кохання.)

4. Кого ж лицар обирає Королевою кохання і краси?(Леді Ровену.)

«Айвенго», Розділ XII, Запитання та відповіді до розділу

1. Згадаємо, що мало відбуватися, за правилами турніру, на другий день? *(Всі лицарі діляться на два рівні загони і б'ються, поки принц не дасть знак скінчити бій.)*
2. Хто мав очолити ці два загони?*(Один – Бріан де Буагільбер, а другий – Лицар, Позбавлений Спащини.)*
3. Хто зустрів Королеву дня? *(Сам принц Джон зустрів леді Ровену і провів її до почесного місця навпроти свого власного.)*
4. Які турнірні правила були оголошені другого дня?*(Сторінка 96, останній абзац: « Бій мали провадити гострими мечами та списами. Тому бійцям заборонили колоти мечем, можна тільки рубати....).*
5. Який знак мав припинити спільний турнір?*(Як тільки принц Джон кине на арену свого жезла чи прапорця.)*
6. Хто кинувся на допомогу Дездішадо і чому?*(Чорний Нероба, бо бачив, що троє відразу запосілись на Лицаря, Позбавленого Спащини).*
7. Хто був цей Чорний Нероба, чому його так назвали? *(Ніхто не знав хто, а назвали так, бо був у чорному обладунку, верхи на вороному коні, дужий, на щиті не мав ніякого девізу і виказував мало зацікавлення боєм, він відігравав роль радше глядача, ніж учасника турніру.)*
8. Хто ж були ці три лицарі, що напали на Дездішадо?*(Бріан де Буагільбер, Фрон – де — — Беф та Ательстан Конінгзбурзький.)*
9. Як саме допоміг Чорний Нероба Лицарю, Позбавленому Спащини?*(Він мечем ударив по голові Фрон-де-Бефа і той упав разом з конем; так як його меч теж зламався, то вихопив у Ательстана з рук бойову сокиру і так ударив його по шолому, що й Ательстан простягся непритомний на землі. Після цього знову спокійно і байдуже повернувся в кінець арени.)*
10. Чому принц Джон припинив поєдинок на лицарському турнірі, кинувши жезла?*(Щоб врятувати Бріана де Буагільбера від ганьби, бо Дездішадо уже заніс свій меч над храмівниковою головою і наказав йому піддатись.)*
11. Кого принц Джон вирішив назвати кращим лицарем другого дня турніру?*(Героєм дня хотів обрати Чорного Неробу, але його не змогли розшукати.)*
12. Кого оголосив героєм дня?*(Лицаря, Позбавленого Спащини, бо не мав більше виправдань своїй неохоті віддати йому належне.)*
13. Що зробили розпорядники турніру, коли леді Ровена вже збиралася покласти вінця на шолом звитяжця?*(Зневажили нехіть лицаря і зняли шолом.)*
14. Кого впізнали Седрік і леді Ровена?*(Це був Айвенго, син Седріка і коханий Ровени.)*
15. Зачитайте його портрет. *(Сторінка 98, передостанній абзац: «Коли шолома скинули, всі побачили вродливе, засмагле на сонці обличчя юнака років 25 під кучмою густих, коротких білявих кучерів. Те обличчя було бліде як смерть, і в двох-трьох місцях по ньому сочилася кров»).*
16. Як зреагувала на появу Айвенго леді Ровена? *(Тихо зойкнула, але збрала до купи всю силу вдачі й примусила себе грати далі свою роль: поклала на схилену голову переможця коштовного вінця, промовивши: «Ніколи ще вінець лицарства не увінчував гіднішого чола!»).*
17. Як зреагував на появу вигнанця-сина Седрік? *(Вражений до німоти, кинувся вперед, ніби хотів розлучити його і Ровену.)*
18. Що зробили розпорядники турніру з Айвенго?*(Вони здогадалися, чому зомлів Айвенго, квапливо стягли з нього обладунок і побачили, що вістря списа пробило панцир на грудях і поранило лицаря в бік.*

«Айвенго», Розділ XI – XIII, Запитання та відповіді до розділу

1. Що сталося з Седріком та леді Ровеною, коли вони поверталися з турніру?*(На них напали у лісі невідомі та полонили у замку.)*
2. Хто ще потрапив разом з ними у полон?*(Ісак з дочкою Ребекою та поранений Айвенго.)*
3. Хто ув'язнив їх у своєму замку і з якою метою?*(Фрон-де-Беф за змовою з Буагільбером. Фрон-де-Беф хотів забрати коштовності Ісака і добитися згоди на одруження з леді Ровеною, Бріан де Буагільбер хотів домогтися прихильності Ребеки.)*
4. Хто привів до замку допомогу?*(Гурт і Вамба, раби Сакса, зустріли лісових розбійників.)*
5. Хто оточив замок?*(Чорний Лицар і Локслі зі своїми людьми, щоб урятувати полонених.)*
6. Яким було становище полонених у замку?*(Їх тримали у різних місцях, вони нічого не знали про інших).*
7. Кому вдалося вийти із замку?*(Седріку, він перевдягся у священника.)*
8. Хто лікував пораненого Айвенго?*(Ребека.)*
9. Кому вдалося проникнути до замку і врятувати Айвенго?*(Чорному Лицареві.)*
10. Хто допоміг Локслі і чорному Лицареві визволити полонених із замку?*(Божевільна Ульріха вчинила страшну пожежу, яка знищила замок Фрон-де-Бефа.)*
11. Чи всіх полонених вдалося врятувати?*(Ні, не знайшли лише Ребеку, бо Буагільбер під час пожежі забрав її з собою до прецепторії (укріпленого монастиря).*
12. Що сказав Локслі, коли впала вежа замку?*(«Радійте, йомени, гніздо тиранів зруйноване! Тягніть здобич до дуба.)*
13. Навіщо принц Джон влаштував бенкет у Йоркському замку? *(Щоб заручитися допомогою дворян і церковників, яких він запросив, у захопленні престолу свого брата.)*
14. Хто були його головні змовники?*(Нормани Бріан де Буагільбер та Фрон-де-Беф, які зникли.)*
15. Чи домігся Буагільбер прихильності Ребеки?*(Ні, тому вирішив помститися їй.)*
16. Як Буагільбер хотів налякати Ребеку?*(Звинуватив її у чаклунстві і призначено було суд.)*

«Айвенго», Розділ XIII, Запитання та відповіді до розділу

1. Яке ще видовище було поширене за часів середньовіччя, крім лицарських турнірів?*(Інквізиція, спалювання чаклунів.)*
2. Як повинні були наказати Ребеку за чаклунство? *(Спалити на вогнищі.)*
3. Чого чекали на суді?*(Заходу сонця.)*
4. Чому? *(Чи не з'явиться хто заступитися за підсудну.)*
5. Що могло врятувати Ребеку?*(За правилами, заступник, якщо він є, може викликати на двобій образника. І якщо він переможе – її відпускають.)*
6. Чи чекала когось Ребека?*(Ні, надіялася на Бога.)*
7. Хто з'явився її боронити?*(Айвенго).*
8. Чому натовп, побачивши лицаря, був розчарований?*(Сторінка 101, 7 абзац: «Його кінь падав від втоми, та й сам вершник, що так відважно примчав на бойовище, ледве тримався в сідлі через те, що був або недужий, або зморений, або й від того й від того воднораз.»)*
9. Як називає лицар Бріана де Буагільбера?*(Зрадником, убивцею і брехуном.)*
10. Як називає себе лицар? *(Вілфред Айвенго.)*
11. Чи погодилася Ребека визнати його своїм заступником?*(Так, проте просила: «..Рани не загоїлись. Не бийся з цим пихатим чоловіком. Навіщо й тобі гинути?»).*

12. Який наказ оголосили перед поєдинком?*(Ніхто під страхом смерті не має права ані словом, ані якимсь рухом перешкодити або втрутитись у цей чесний двобій.)*
13. Що служило початком двобою?*(Рукавичка Ребеки, кинута на бойовище.)*
14. Перекажіть епізод «Поєдинок Айвенго з Буагільбером». Чим закінчився поєдинок?*(Буагільбер помер.)*
15. Причина смерті храмовника?*(Власні непогамовані пристрасті. «Воістину суд Божий!»)*

«Айвенго», Розділ XLIII, Запитання та відповіді до розділу

1. Хто ще прискакав на допомогу?*(Численний загін кінних вояків на чолі з Чорним Лицарем.)*
2. Ким виявився Чорний Лицар?*(Король Річард Плантагенет.)*
3. Кого король велів заарештувати за зраду?*(Альберта Мальвуазена.)*
4. Хто оголошує, що буде чинити опір вироку короля і подасть скаргу до Риму?*(Великий магістр прецепторії Бомануар.)*
5. Що відповів король?*(Щоб їхав до іншої прецепторії, якщо тільки знайдеться така, яка не стала осередком зрадницької змови проти короля Англії, або залишався гостем тут і дивився, як вершитиметься правосуддя, бо на вежі замку замість орденської корогви уже майорів королівський стяг Англії.)*
6. Що ж вчинив великий магістр?*(Зібрав у лави своїх храмовників і дав знак до відходу, а не до бою з набагато могутнішим військом.)*
7. Які слова сказав услід їм король.*(Шкода, що ці храмівники такі підступні, бо поставою і хоробрістю вони можуть похвалитися.)*
8. Як розправився король з братом принцом Джоном?*(Навіть не насварив, а братів Мальвуазенів стратив, інші втекли з Англії.)*
9. Куди запросили Седріка Сакса?*(До Річардового двору.)*
10. Як поставився до запрошення Седрік?*(Скорився, бо повернення Річарда поклато край його надіям.)*
11. На що ж надіявся Седрік?*(Відновити на англійському троні саксонську династію.)*
12. Чому він змирився?*(Бо Річард був надзвичайно популярним, його любили за особисті чесноти й бойову славу.)*
13. Що ще було на заваді до одруження Айвенго і леді Ровени?*(Седрікова впертість і упереджене ставлення до норманської династії.)*
14. Навіщо запросив його король?*(Помирити батька з сином.)*
15. Чи вдалося Річарду вплинути на Седріка Сакса?*(Так, він дав згоду на шлюб своєї вихованки леді Ровени зі своїм сином Вілфредом.)*
16. Як склалися подальші стосунки між саксами і норманами?*(Почали вступати у шлюбні зв'язки, змішувалася мова, поступово скінчилися чвари.)*